

Strategische collegeagenda

2023-2027

Provincie Utrecht

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Strategische collegeagenda	4
2.1	Van de ambities in het coalitieakkoord naar de Strategische collegeagenda.....	4
2.2	Meerjarenplanning van de Strategische collegeagenda	4
3	Gesprek met de samenleving	11
3.1	Ontbijtsessie 3 november	11
3.2	Uitnodigend besturen	13
3.3	Structureel vormgeven	13
4	Realisatie	15
4.1	Randvoorwaarden en beperkingen	15
4.2	Quick scan.....	15
4.3	Begrotingswijziging en de financiële paragraaf uit het coalitieakkoord.....	16
4.4	Verdere besluitvorming, sturing en verantwoording.....	17

1 Inleiding

Aan de slag voor Utrecht

Op 21 augustus 2023 is het college van Gedeputeerde Staten geïnstalleerd. Het college gaat “Met durf en ambitie aan de slag voor Utrecht!” en werkt op basis van het coalitieakkoord “*Aan de slag voor Utrecht: Voor een duurzame, gezonde, groene en ondernemende provincie*”.

Het coalitieakkoord 2023-2027 is een akkoord op hoofdlijnen en vergt op onderdelen een nadere uitwerking. Het College van Gedeputeerde Staten werkt de hoofdlijnen uit het coalitieakkoord verder uit en doet dit in gesprek met de Utrechtse samenleving en Provinciale Staten.

Aan de slag gaan we samen

Door Provinciale Staten is op 6 september 2023 motie 38 “*Aan de slag gaan we samen*” aangenomen. In deze motie dragen PS aan GS op om in gesprek te gaan met de Utrechtse samenleving en een Strategische collegeagenda op te stellen met een meerjarenplanning voor de uitwerking van de plannen en ambities uit het coalitieakkoord. PS vragen hierbij ook om de wijzigingsvoorstellen voor de begroting te baseren op de Strategische collegeagenda.

De Strategische collegeagenda

De afgelopen twee maanden is invulling aan de motie gegeven en is de Strategische collegeagenda uitgewerkt.

De basis voor de Strategische collegeagenda wordt gevormd door de ambities en acties uit het coalitieakkoord. In de Strategische collegeagenda zijn de onderwerpen opgenomen die de komende jaren besluitvorming, inhoudelijke en/of financiële kaderstelling door PS vergen. De Strategische collegeagenda biedt PS hiermee inzicht in de meerjarenplanning voor de verdere uitwerking van de plannen en ambities uit het coalitieakkoord.

In gesprek

Om met de samenleving in gesprek te gaan over het coalitieakkoord is op 3 november 2023 een sessie gehouden met vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties. Deze bijeenkomst is een van de vele gesprekken die we voeren en zullen blijven voeren om samen te werken aan een provincie waar huidige én toekomstige generaties gelukkig kunnen leven.

Sturing en vervolg

De Strategische collegeagenda biedt inzicht in de onderwerpen die de komende jaren besluitvorming, inhoudelijke en/of financiële kaderstelling door PS vergen om de ambities en acties uit het coalitieakkoord te kunnen realiseren. De Strategische collegeagenda is daarmee dus smaller dan de lange termijn agenda van PS of de begroting, maar raakt de prioritaire onderwerpen waar dit college mee aan de slag gaat.

De in de Strategische collegeagenda genoemde onderwerpen worden opgenomen in de reguliere P&C producten. De sturing op de financiële gevolgen kan daarmee vanuit de reguliere P&C-cyclus gebeuren, waarbij PS ook automatisch in positie zijn hun kaderstellende rol en budgetrecht uit te oefenen.

Halverwege deze statenperiode zullen wij in een mid-term review stil staan bij de stand van zaken van de Strategische collegeagenda.

2 Strategische collegeagenda

Bij de presentatie van de Begroting 2024 heeft GS toegezegd nog dit jaar uitvoering te geven aan de tijdens de Statenvergadering van 6 september jl. aangenomen motie “Aan de slag gaan we samen” en daarvoor in december 2023 een Strategische collegeagenda te zullen presenteren met een meerjarenplanning.

2.1 Van de ambities in het coalitieakkoord naar de Strategische collegeagenda

De Strategische collegeagenda is een meerjarenplanning waarin is aangegeven hoe en wanneer de plannen en ambities uit het coalitieakkoord worden uitgewerkt. Hierbij is inzichtelijk gemaakt welke voorstellen hiervoor wanneer naar Provinciale Staten gaan.

De basis voor de meerjarenplanning in de Strategische collegeagenda wordt gevormd door de acties en ambities uit het coalitieakkoord. Het coalitieakkoord is opgebouwd op basis van de paragrafen ‘Wat is er aan de hand?’ en ‘Wat gaan we doen?’. Voor de Strategische collegeagenda zijn alle acties en activiteiten uit het coalitieakkoord geanalyseerd en voorzien van informatie over (onder andere):

- Of het gaat om een bestaande taak, intensivering van een bestaande taak of een nieuwe taak;
- Of de uitvoering inhoudelijk en/of financieel past binnen de door PS vastgestelde kaders;
- Samenhang van de actiepunten met andere beleidsvelden;
- Afhankelijkheid van externe ontwikkelingen (wet- en regelgeving, samenwerking met externe partijen e.d.).

Als eerste stap is voor ieder punt uit het coalitieakkoord nagegaan of er sprake is van een voorzetting van bestaand beleid, intensivering van bestaand beleid of nieuw beleid. Hierbij is ook bezien of de uitwerking van dat actiepunt uit het coalitieakkoord wel of niet kan plaatsvinden binnen de huidige inhoudelijke en/of financiële kaders die eerder door PS zijn vastgesteld. In gevallen waar dat niet kan, vergt de uitwerking van een actiepunt een Statenbesluit (formeel gezegd: nieuwe kaderstelling door Provinciale Staten).

Door een clustering van samenhangende actiepunten komen we tot een lijst van 47 onderwerpen. Het gaat hierbij om de onderwerpen waarvoor een Statenbesluit of een GS-besluit na consultatie van Provinciale Staten genomen zal worden. Bij de GS besluiten op de lijst gaat het om onderwerpen die een nadere uitwerking vragen waarin PS betrokkenheid hebben, maar (omdat deze onderdeel uitmaken van de door PS vastgestelde Omgevingsvisie en de nieuwe werkwijze voor de Omgevingsvisie volgend) niet met een Statenvoorstel aan PS worden voorgelegd. Het Bereikbaarheidsprogramma dat in het eerste kwartaal van 2024 aan PS gepresenteerd wordt, is daar een voorbeeld van. Het programma cultuur en erfgoed is een tweede voorbeeld.

De 47 onderwerpen vormen samen de Strategische collegeagenda.

2.2 Meerjarenplanning van de Strategische collegeagenda

Bij de onderwerpen op de Strategische collegeagenda is de planning aangegeven, zodat deze in een meerjarenplanning gepresenteerd worden. De Strategische collegeagenda wordt op de volgende pagina gepresenteerd.

Strategische collegeagenda.

Deze tabel bevat het overzicht van 1). Onderwerpen die ter besluitvormig aan PS worden voorgelegd en 2). Onderwerpen die wel betrokkenheid van de Staten hebben, maar die o.a. door het werken onder de Omgevingsvisie niet leiden tot een Statenvoorstel maar tot een GS besluit na consultatie van PS.

Programma 1. Ruimtelijke ontwikkeling				
Nr	Onderwerp	Duiding en toelichting	Besluit	Planning
1	Instelling Utrechtse adviesraad	Het betreft de opvolging van de Provinciale Commissie Leefomgeving en Provinciaal Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit door de Utrechtse adviesraad voor de fysieke leefomgeving	PS-besluit	Q4 2023
2	Eerste wijziging Omgevingsverordening	Met het in werking treden van de Omgevingswet op 1 januari 2024 vervalt de Interim Omgevingsverordening. Omdat deze Omgevingsverordening al in maart 2022 is vastgesteld, wordt de Omgevingsverordening op onderdelen aangepast	PS-besluit	Q1 2024
3	Provinciaal Programma Wonen en Werken	Het betreft de vaststelling van het kader voor het volgende Provinciaal Programma Wonen en Werken. Omdat het een programma is onder de Omgevingswet wordt daarna het Provinciaal Programma Wonen Werken door ons vastgesteld.	PS-besluit	Q1 2024
4	Ruimtelijk Arrangement	We willen wederkerige afspraken maken met het Rijk over de opgaven in de fysieke leefomgeving op korte, middellange en lange termijn	Consultatie PS	Q2 2024
5	Fonds versnelling woningbouw	We stellen een nieuw fonds in om samen met gemeenten, woningcorporaties en Rijk de woningbouw te versnellen	PS-besluit	Q2 2024
6	Instellen Groenfonds / Groen groeit mee	We stellen een Groenfonds in om bij verstedelijking meer groen te realiseren	PS-besluit	Q3/Q4 2024
7	Actualisering Omgevingsvisie	De actualisering betreft het wijzigen van visie en verordening op basis van het coalitieakkoord, de in de afgelopen periode opgestelde Omgevingswetprogramma's en het Ruimtelijk Arrangement. In Q1 2024 wordt de startnotitie voor de Omgevingsvisie en voor de tweede wijziging van de Omgevingsverordening aan PS voorgelegd	PS-besluit	Q1 2024 Q3 2025

Programma 2. Landelijk gebied				
Nr	Onderwerp	Duiding en toelichting	Besluit	Planning
8	Handhaven op milieu- en natuurdoelen	Het toezicht en de handhaving op milieu- en natuurdoelen moeten op orde zijn en betekenen een versterkt toezicht en zo nodig handhaving op milieuovertredingen en de inzet van extra toezicht en handhaving op de Wet Natuurbescherming met groene BOA's. Dat zal worden uitgewerkt in het Uitvoeringsprogramma Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving	Consultatie PS	Q1 2024
9	Bomenplan	Met de vaststelling van het Strategisch bosbeleid zijn in mei 2022 de kaders vastgesteld voor het uit te voeren Bomenplan. Met de in de begrotingswijziging opgenomen middelen wordt een bomenplan uitgevoerd. De middelen worden gekoppeld aan de al beschikbare middelen voor de uitvoering van de bossenstrategie. PS-besluit over de begrotingswijziging en daarmee ook over de uitvoering van het bomenplan	Consultatie PS	Q1 2024
10	Faunabeleid en monitoring	Wij stellen een Omgevingswetprogramma Faunabeleid en Monitoring (OFM) op waarbij PS worden geconsulteerd. De financiële consequenties van het OFM worden meegenomen in de Kadernota 2025	Consultatie PS	Q1 2024
11	Actualiseren beleid vrijkomende agrarische bebouwing	Wij werken aan een voorstel voor intensivering van het beleid m.b.t. vrijkomende agrarische bebouwing. De financiële consequenties hiervan worden meegenomen in een van de	Consultatie PS	Q1 2024

		volgende P&C producten onder het begrotingsprogramma Landelijk Gebied		
12	Uitvoeringsprogramma Landelijk Gebied (UPLG)	De kaders voor het UPLG worden door PS vastgesteld. Omdat het een programma is onder de Omgevingswet wordt daarna het UPLG door ons vastgesteld en ter informatie aan PS voorgelegd	PS-besluit	Q2 2024
13	Verdeling stikstofruimte	Wij stellen een methodiek op voor verdeling van de beschikbare stikstofruimte voor de verschillende opgaven van de provincie waarvoor stikstofruimte nodig is	PS-besluit	Q2 2024
14	Bevorderen Biodiversiteit, natuurinclusief is uitgangspunt en werken aan groenblauwe dooradering	We bevorderen de biodiversiteit door natuurinclusief als uitgangspunt te nemen en door groenblauwe dooradering te realiseren. Op basis van een door het Rijk op te stellen Agenda Natuurinclusief zullen wij besluiten over het opstellen van een provinciaal programma Natuurinclusief dat aan PS zal worden voorgelegd. In de begrotingswijziging worden middelen, die zijn gereserveerd voor Groenblauwe dooradering en beschikbaar zijn in reserves binnen het begrotingsprogramma Landelijk Gebied, vrijgemaakt voor de aanleg van Groenblauwe dooradering	Consultatie PS	Q2/Q3 2024
15	Toekomstbeeld Landbouw en voedsel	Het betreft de herziening van de Landbouwvisie 2018 en, daarbij horend, de herziening van het onderdeel landbouw bij de herziening van de Omgevingsvisie. Met een brede toekomstverkenning, waarbij de agroketen in de provincie wordt betrokken, werken we toe naar een gewenst toekomstbeeld in 2050. De ontwikkelingen in de afgelopen jaren maken een actualisatie van de Landbouwvisie noodzakelijk; een visie voor de lange termijn die ook economisch perspectief biedt voor de landbouw, waarin de doelen voor stikstof, klimaat, natuur en water leidend zijn en die voor alle partijen duidelijkheid geeft. De onderwerpen biologische landbouw en dierenwelzijn en stimuleren diergezondheid worden mogelijk vooruitlopend op de Visie Landbouw en voedsel al met PS besproken	Consultatie PS	Q4 2024
16	Voedselagenda	Wij leggen een evaluatie van de Voedselagenda en een voorstel voor voortzetting van het beleid voor de komende jaren aan PS voor. In de begrotingswijziging zijn voor 2024 extra middelen voor de voedselagenda opgenomen	Consultatie PS	Q4 2024
17	Voortzetting plattelandcoaches	Afhankelijk van ontwikkelingen bij het Rijk wordt in 2025 besloten of voortzetting in 2026 binnen de provincie wenselijk is. In Q1 2024 leggen we een evaluatie van huidige beleid aan PS voor. In Q1 2025 leggen we een voorstel voor aan PS, de financiële aspecten kunnen betrokken worden bij de Kadernota 2026	Consultatie PS	Q1 2025
18	Vrijwilligheid versus gedwongen onteigening in het kader van het behalen van de UPLG doelen	Op basis van voortgang realisatie van onze doelen zal halverwege deze Statenperiode PS een besluit worden voorgelegd over wel of niet toepassen van onteigeningsinstrumentarium	PS-besluit	Q2 2025
19	Stimuleren duurzame kringlooplandbouw en ondersteunen boerenbedrijven	We gaan door op de ingeslagen weg met de nu beschikbare middelen voor het stimuleren van duurzame kringlooplandbouw en ondersteunen van boerenbedrijven. De één loketfunctie voor agrariërs en het opstellen van duurzame bedrijfsplannen voor agrariërs maken hier onderdeel van uit. In de begrotingswijziging zijn hiervoor middelen opgenomen onder het kopje transitie landelijk gebied. Als er transitiegelden van het Rijk beschikbaar komen, kan ons beleid geïntensiveerd worden. De betrokkenheid van de Staten en een Statenbesluit zijn afhankelijk van het beschikbaar komen van de transitiegelden van het Rijk	Consultatie PS	P.M.

Programma 3. Bodem, water, milieu				
Nr	Onderwerp	Duiding en toelichting	Besluit	Planning
20	Verkenning en uitwerking aanvullende maatregelen Kaderrichtlijn Water (KRW)	We zetten samen met alle betrokkenen in op het verbeteren van de waterkwaliteit en werken hiermee aan de doelstelling om de doelen van de KRW in 2027 te halen. De eerste stap is het uitvoeren van een verkenning naar de mogelijkheden om aanvullende maatregelen en instrumenten in te zetten om de waterkwaliteit te verbeteren. Wij zullen de Staten daarover consulteren. Het inzetten van aanvullende maatregelen of instrumenten kunnen een PS-besluit vereisen, zoals het stellen van aanvullende regels of kaders, of het beschikbaar stellen van aanvullende financiële middelen	Consultatie PS	Q1 2024
21	Vervolgprogramma voor versnellen en intensiveren Klimaatadaptatie	We nemen maatregelen voor een klimaatadaptieve provincie. Dit wordt opgepakt in een nieuw programma Klimaatadaptatie onder de Omgevingsvisie. Het huidige programma Klimaatadaptatie loopt eind 2023 af. In Q1 2024 ontvangen PS een startnotitie voor het opstellen van het nieuwe programma en worden hiermee betrokken bij de invulling van het nieuwe programma. Beoogd is om het programma in Q2 2024 te starten	Consultatie PS	Q1-Q2 2024
22	Actieplan Omgevingslawaaï	In het nieuwe Actieplan Omgevingslawaaï zullen wij aangeven hoe in de provincie wordt omgegaan met de wettelijke verplichtingen en op welke wijze het verkeersgeluid van de provinciale wegen zal worden beperkt	Consultatie PS	Q2 2024
23	Klimaatplan	Om de klimaatverandering een halt toe te roepen, en daar binnen de provincie aan bij te dragen, is een krachtig en participatief klimaatmitigatiebeleid met aanvullende uitvoeringsmaatregelen vereist. Hiervoor maken we een klimaatplan. Dit plan schetst de contouren voor de benodigde acties en doet voorstellen voor intensivering of versnelling van deze acties	PS-besluit	Q2 2024
24	Voorkomen drinkwatertekort	Om te voorkomen dat in 2030 een drinkwatertekort ontstaat, zoeken we met de drinkwaterbedrijven naar duurzame oplossingen voor de drinkwatervoorraad. Er wordt zowel gekeken naar mogelijkheden voor het vergroten van het drinkwateraanbod, als naar mogelijkheden voor drinkwaterbesparing. We zullen de Staten informeren over het Regionale actieplan leveringszekerheid drinkwatervoorziening als uitwerking van het Nationale Actieplan Leveringszekerheid Drinkwatervoorziening	Consultatie PS	Q3 2024
25	Uitwerking Water- en Bodem Sturend (water en bodem als basis voor de transities)	Samen met de waterschappen brengen we de gevolgen van het principe "Water- en Bodem Sturend" voor verschillende gebieden in beeld. De uitwerking en het borgen van dit principe loopt via de uitwerking van het UPLG, het Ruimtelijk Arrangement en de wijziging van de Omgevingsvisie en/of Omgevingsverordening	Consultatie PS	Q4 2024

Programma 4. Energietransitie				
Nr	Onderwerp	Duiding en toelichting	Besluit	Planning
26	Aandeelhouderschap Stedin	We bezien of we met een deelname in Stedin een bijdrage kunnen leveren aan het oplossen van de netcongestie	PS-besluit	Q1 2024
27	Investerings versnellen energietransitie	We willen de energietransitie versnellen door te investeren in de verduurzaming van de gebouwde omgeving (isolatie en warmtenetten), duurzame opwekking met lokaal eigendom en slimme oplossingen voor netcongestie. In het coalitieakkoord is een bedrag van € 50 mln opgenomen voor investeringen in energietransitie. We maken een plan voor de verdeling van de middelen over de verschillende thema's en bijbehorende	PS-besluit	Q2 2024

		financiële instrumenten. We zoeken daarbij naar mogelijkheden voor cofinanciering vanuit landelijke en Europese regelgeving. De financiële aspecten worden betrokken bij de Kadernota 2025		
28	Energievisie	Samen met onze partners ontwikkelen we een visie op het Utrechtse energiesysteem van de toekomst. We hebben op 31 oktober de startnotitie vastgesteld waarin wij onder andere toelichten hoe het proces voor het opstellen van de Energievisie er uit zal zien. De Energievisie zal belangrijke input zijn voor het P-MIEK 2.0 (Provinciale Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat) en bij de wijziging van de Omgevingsvisie. De Energievisie is ook de basis voor een nieuw programmaplan Energietransitie 2025-2029 (nummer 31)	PS-besluit	Q2 2024
29	Uitvoering RES / lokaal eigendom en participatie	Als onderdeel van het RES-proces om (indien nodig) te komen tot een provinciaal projectbesluit stellen we een beleidskader lokaal eigendom en participatie op.	PS-besluit	Q2 2024
30	Uitvoering RES / projectbesluit windenergie	We zijn terughoudend met de inzet van het provinciaal projectbesluit, maar beseffen dat dit uiteindelijk noodzakelijk kan zijn om de RES-biedingen na te komen. Wij vragen de RES-tafels verantwoordelijkheid te nemen voor tijdige concretisering van de RES 1.0 opgave en bereiden parallel hieraan een projectbesluit voor. Een provinciaal projectbesluit (indien nodig) is erop gericht om, aanvullend op de plannen die gemeenten zelf oppakken, voldoende windenergie te realiseren om het totale bod van 2,4 TWh zon en wind uit de RES te realiseren.	Consultatie PS	Q3 2024
31	Programmaplan Energietransitie 2025-2029	Het huidige programmaplan energietransitie loopt tot eind 2024. In 2024 starten we een proces om te komen tot een nieuw programmaplan energietransitie voor de periode 2025-2029. In het programmaplan geven we aan hoe we in de periode 2025-2029 uitvoering geven aan de Energievisie. Belangrijke pijlers zijn de planmatige aanpak voor verduurzaming van de gebouwde omgeving (isolatie en warmtetransitie), het behalen van de RES-doelen voor grootschalige opwek van zonne- en windenergie en een toekomstbestendige energie-infrastructureur. Belangrijke instrumenten hierbij zijn de investeringen van € 50 mln. (nummer 27), het provinciaal warmtebedrijf (nummer 32), en het Energiedienstencentrum (EDC).	PS-besluit	Q4 2024
32	Deelname provinciaal warmtebedrijf	We onderzoeken de mogelijkheden voor een provinciaal warmtebedrijf. Begin 2024 zullen we de resultaten van een eerste verkenning met PS delen en een besluit nemen over het vervolgproces. De financiering van een mogelijke deelname in een warmtebedrijf wordt ook meegenomen in de uitwerking van de € 50 mln voor investeringen in de energietransitie (nr. 27). Een PS-besluit over deelname in een warmtebedrijf is voorzien in het eerste kwartaal van 2025	PS-besluit	Q1 2025
33	Netcongestie/Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (P-MIEK)	We pakken onze verantwoordelijkheid om de energie-infrastructureur en ruimtelijke planning beter op elkaar aan te laten sluiten. Daarnaast richten we ons op het versnellen netuitbreidingen, planning projecten, optimale mix van energievormen en benutten bestaande capaciteit. De kaders voor het P-MIEK stelen PS vast bij de besluitvorming over de Energievisie	Consultatie PS	Q1 2025

Programma 5. en 6. Bereikbaarheid (I Algemeen en II Openbaar vervoer)

Nr	Onderwerp	Duiding en toelichting	Besluit	Planning
34	Bereikbaarheidsprogramma 2024-2029 (BBP)	Het BBP 2024-2029 is een programma onder de Omgevingsvisie en bevat de beleidsuitwerking van het provinciale mobiliteits- en bereikbaarheidsbeleid. Lange termijn ambities uit de Omgevingsvisie vertaalt het BBP naar concrete mobiliteits- en bereikbaarheidsdoelen voor de kortere termijn (van 2024-2029), inclusief de kaders voor de begroting en personele inzet. We werken in het BBP ook de plannen en financiële verdeling uit van de middelen uit het coalitieakkoord voor investeringen in wegen (€ 200 mln) en fiets (€ 60 mln). De financiële aspecten worden betrokken bij de Kadernota 2025	Consultatie PS	Q1 2024
35	MIRT-Verkenning OV en Wonen (Merwedelij en Papendorplijn)	Samen met Rijkspartners en regionale partners verkennen we in U-Ned verband de wijze waarop een schaa sprong wonen en bereikbaarheid hand in hand kunnen gaan. Daar zijn verkenning naar de Merwedelij (en het brede mobiliteitssysteem) onderdeel van. De verkenning moet richting BO MIRT najaar 2024 beslisinformatie opleveren voor een afspraak over voorbereiding realisatie. Op dat moment is ook inzichtelijk in hoeverre de nu door rijk en regio beoogde financiële inzet toereikend is	PS-besluit	Q3/Q4 2024

Programma 7. Cultuur, erfgoed, recreatie en toerisme

Nr	Onderwerp	Duiding en toelichting	Besluit	Planning
36	Nieuw cultuur- en erfgoedbeleid	Kaderstelling voor het nieuwe programma (zie 37)	PS-besluit	Q4 2023
37	Cultuur- en erfgoedprogramma	Het cultuur- en erfgoedprogramma is de uitwerking van het PS-besluit over de kaders voor dit programma in Q4 2023	Consultatie PS	Q2 2024
38	Beleidskader Recreatie en Toerisme	Het huidige programma loopt tot en met 2025; Recreatie en Toerisme vallen onder de werkwijze onder de Omgevingsvisie. Over eventuele nieuwe kaderstelling besluiten PS	Consultatie PS	Q2 2026

Programma 8. Economie

Nr	Onderwerp	Duiding en toelichting	Besluit	Planning
39	Kennismakelaars midden- en kleinbedrijf	We willen het innovatief vermogen bij middel- en kleinbedrijf vergroten door kennis en inzichten te delen met bedrijven (valorisatie). Dit wordt opgenomen in een Statenvoorstel over het versterken van de regionale innovatiekracht	PS-besluit	Q2 2024
40	Vergroten investeringsmogelijkheden OMU	In 2025 wordt een evaluatie van de activiteiten van de Ontwikkelmaatschappij Utrecht (OMU) uitgevoerd. Afhankelijk van de uitkomsten wordt een voorstel gedaan om het investeringsbudget van de OMU te vergroten	PS-besluit	Q2-2025

Programma 9. Bestuur

Nr	Onderwerp	Duiding en toelichting	Besluit	Planning
41	Actieagenda Vitale Samenleving	Er komt een Actieagenda om het thema Vitale Samenleving vorm te geven en aan te geven waar en hoe de beschikbare middelen worden ingezet	PS-besluit	Q2 2024
42	Vormgeven ombudsfunctie	We verkennen of het mogelijk is binnen de organisatie een 'ombudsfunctie' te beleggen, bij voorkeur aansluiten bij zaken	Consultatie PS	Q3 2024

		die we al doen. Verankering van de ombudsfunctie in de organisatie vergt budget voor de functie. De financiering wordt betrokken bij de Kadernota 2025		
43	Middellange termijnstrategie circulaire samenleving	Bij de vaststelling van de Beleidsvisie op 2 juni 2021 is tevens de opdracht gegeven die te vertalen naar een middellange-termijnstrategie, die de lange termijn doelstellingen uit de beleidsvisie smart en concreet maakt. Hierbij wordt prioriteit gegeven aan de halvering van het gebruik van de hoeveelheid primaire abiotische grondstoffen in 2030. Tevens zullen in deze strategie de aanbevelingen uit van de Randstedelijke Rekenkamer worden meegenomen	PS-besluit	Q3/4 2024
44	Beleidskader Sport en Beweging	Het huidige beleidskader loopt tot en met 2025. De vaststelling van eventuele nieuwe kaders is aan PS	PS-besluit	Q4 2025
45	Participatie (verordening)	We geven uitvoering aan nieuwe vormen van democratie en co-creatie, zoals vormen van digitale participatie. We onderzoeken of het instrument 'burgerberaden' voor de provincie van meerwaarde is en toevoeging kan zijn aan bestaande participatie-instrumenten. Ook gaan we na of we het 'uitdaagrecht' kunnen vormgeven. Participatievisie en -leidraad behoeven mogelijk aanpassing (met consultatie PS). De Participatieverordening wordt verplicht op grond van de komende Wet versterking participatie op decentraal niveau en vervangt en verbreedt de Inspraakverordening. Deze wordt aan PS voorgelegd ter besluitvorming	PS-besluit	Planning afhankelijk van nieuwe wet
46	Samenvoegen RUD-ODRU	Er is een gezamenlijk initiatief van ODRU en RUD om te komen tot één nieuwe omgevingsdienst in de provincie. Dat ondersteunen wij en wij sturen aan om dat voor het eind van deze collegeperiode te realiseren. Daarvoor stellen wij ter dekking van de frictiekosten onder nadere voorwaarden maximaal € 2.000.000 beschikbaar naast onze reguliere jaarlijkse bijdrage. Deze steun maakte onderdeel uit van besluitvorming over de Zomernota 2023. De planning om te komen tot deze nieuwe omgevingsdienst wordt bepaald door de RUD en ODRU	Consultatie PS	P.M.

Programma 10. Overhead

Nr	Onderwerp	Duiding en toelichting	Besluit	Planning
47	Digitalisering en datagebruik	De toegenomen digitalisering en datagebruik geven kansen en mogelijkheden, onder meer voor de toepassing van kunstmatige intelligentie en andere digitale innovaties, maar hebben ook risico's. In een statenvoorstel geven we inzicht in de ontwikkelrichtingen, de vereisten op grond van (Europese) regelgeving en zullen we voorstellen doen op ambitie, gewenste ontwikkelrichting, prioritering en inzet van middelen	PS-besluit	Q1 2024

3 Gesprek met de samenleving

In de motie “Aan de slag gaan we samen” is GS gevraagd om met de Utrechtse samenleving in gesprek te gaan over het coalitieakkoord en PS hierbij te betrekken en te informeren over de uitkomsten van deze gesprekken.

3.1 Ontbijtsessie 3 november

Om met de samenleving in gesprek gaan over het coalitieakkoord, is op 3 november 2023 een sessie gehouden met vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties. Tijdens deze bijeenkomst met rond de 100 aanwezigen (die op hun beurt weer een brede achterban vertegenwoordigen), is door het College van Gedeputeerde Staten, Statenleden en de vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties gesproken over onze belangrijkste uitdagingen en opgaven voor de komende jaren.

Het gesprek op 3 november is gevoerd aan 7 opgave- en thematafels:

1. Energietransitie
2. Gezonde verstedelijking en versnellen woningbouw
3. Gebiedsgerichte aanpak landelijk gebied en natuur
4. Versnelde aanpak klimaat
5. Goede bereikbaarheid
6. Cultuur, erfgoed en recreatie
7. Sociale agenda

Aan de zeven thematafels is gevraagd naar de gedachten en inbreng van de deelnemers, wat er voor hen hoog op de agenda voor de provincie Utrecht staat, welke adviezen en ideeën zij meegeven om onze ambities in de praktijk te kunnen behalen, wat de partners concreet kunnen bieden en hoe we gezamenlijk kunnen optrekken bij het oppakken van de uitdagingen.

Tijdens de bijeenkomst viel de inhoudelijke kracht en energie van de samenleving op. De deelnemers zaten vol goede ideeën, plannen en energie. Uit de besprekingen kwamen niet zozeer grote aanvullingen op de uitdagingen zoals die al in het coalitieakkoord benoemd zijn, wel veel concrete suggesties over de aanpak, inhoudelijke tips, vragen en ook aanbod. Er is een grote bereidheid om bij te dragen en een duidelijke wens om elkaar vaker te spreken. De wil om samen te werken op de opgaven is groot.

De meerwaarde van het gesprek met de samenleving is dat partijen met elkaar tot nieuwe inzichten komen en dat verbindingen worden gelegd waarmee vraagstukken in de Utrechtse samenleving kunnen worden aangepakt. In een gesprek met een brede vertegenwoordiging van organisaties kunnen partijen elkaar verrijken met ideeën, aanpakken en inzichten. Tijdens de sessie werd aangegeven dat de provincie de kennis en het innovatieve vermogen in de Utrechtse samenleving kan benutten.

Het verslag van de bijeenkomst wordt aan de aanwezigen en aan PS gestuurd.

De gesprekken nodigden uit tot een vervolg. En dat niet alleen, van de meeste organisaties die aan tafel zaten lag er ook een concreet aanbod om mee te doen en te denken. De rijke inhoudelijke opbrengst (met name de suggesties, de concreet gedane aanbiedingen en de benoemde verdere betrokkenheid / participatie) wordt in de verdere uitwerking en uitvoering van het coalitieakkoord meegenomen. Vanzelfsprekend wordt de input ook gekoppeld aan de nadere uitwerking van de

onderwerpen die op de Strategische agenda zijn opgenomen en verbonden aan de andere (lopende en op te starten) trajecten.

Deze bijeenkomst stond niet op zichzelf, het is een van de vele gesprekken die we voeren en zullen blijven voeren om samen te werken aan een provincie waar huidige én toekomstige generaties gelukkig kunnen leven.

3.2 Uitnodigend besturen

Het is de ambitie van de provincie om nieuwsgierig te zijn, aanspreekbaar, te luisteren en (zodoende) ook te werken aan het herstellen van vertrouwen in de overheid. Dit is geen eenmalige exercitie, maar onderdeel van onze bestuursstijl. Een coalitieakkoord op hoofdlijnen biedt bij uitstek ruimte om invulling te geven aan uitnodigend besturen. Niet slechts bij het maken van een Strategische collegeagenda, maar ook bij het opstellen van nieuwe kaders en beleid.

Het gesprek met onze maatschappelijke partners van 3 november 2023 over het coalitieakkoord was hierbij een belangrijke stap. Het uitgangspunt is dat het gesprek met de samenleving vanuit de inhoud wordt vormgegeven en ingebed moet worden in een werkwijze die gedurende langere tijd voortgezet kan worden. We willen daarom bij de uitwerking van de agenda het gesprek blijven voeren en actief opzoeken. Dit vergt nadere uitwerking en keuzes, niet alleen qua aanpak maar ook in de inzet van mensen en middelen.

3.3 Structureel vormgeven

Het goed en structureel vormgeven van het gesprek met de samenleving vraagt iets meer tijd en uitwerking dan in de afgelopen twee maanden lukte. Welke instrumenten zetten we in, wat is passend in welk geval, wat vraagt dat aan inzet van mensen en middelen en hoe zorgen we dat we verwachtingen goed managen als we in gesprek gaan? Deze vragen willen wij eerst goed uitwerken en beantwoorden. Ditzelfde geldt ook voor ons voornemen om te gaan werken met contactgedeputeerden (en mogelijk later gebiedsgedeputeerden). Hierover zullen wij u binnenkort nader informeren.

Op veel plekken en rondom veel onderwerpen binnen de provincie voeren we bij de vorming van beleid en de uitvoering al gericht het gesprek. Enkele voorbeelden hiervan zijn het Netwerk Omgevingsgericht Werken, de Sociale Agenda, UPLG, de beleidscyclus van de Omgevingswet, Samen Meten Utrecht, het proces om te komen tot kansrijke locaties voor windenergie, Groen aan de Buurt, het op te stellen programma 'Klimaatplan Naar netto nul', inwonersinitiatieven bij Vitale samenleving etc. Deze voorbeelden laten zien dat participatie geen doel op zich is, maar inhoudelijk en ondersteunend aan een project of programma. Er is geen participatie mogelijk zonder inhoud. Ook maakt het zichtbaar dat per onderwerp en fase van een project de vorm van deze participatie verschillend is.

Volgend op de uitvoering van motie 38 'Aan de slag gaan we samen' en aansluitend bij de wens van GS om het gesprek met de samenleving duurzaam aan te gaan, willen wij langs drie sporen het gesprek met de samenleving intensiveren:

1. We staan een open bestuursstijl voor: we zijn benaderbaar, hebben interactie met de samenleving, werken met een open blik naar buiten, zijn geïnteresseerd in wat er leeft in de samenleving. Deze houding nemen bestuur en ambtelijke organisatie mee in het werk en in de reguliere werkbezoeken van GS(-leden) met en aan gemeenten, waterschappen en andere (publieke) organisaties. De agenda van deze werkbezoeken wordt samen met de betreffende organisatie gemaakt. Hierin zullen we blijvend aandacht hebben en vragen voor de interactie met bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties.
2. GS kunnen vanuit de wens tot uitnodigend besturen en dus passend bij de bestuursstijl, een of enkele malen per jaar een 'in gesprek met'-bijeenkomst in de provincie organiseren over een groter thema of transitie. Hiervoor worden relevante partijen uitgenodigd: bewoners,

ondernemers, maatschappelijke organisaties en medeoverheden. PS worden voor deze bijeenkomsten uitgenodigd en de uitkomsten worden vastgelegd. De onderwerpen die in de Strategische collegeagenda zijn benoemd en de planning daarvan kunnen de basis vormen voor de keuze van het thema of transitie.

3. Het verkennen van een digitaal inwonerspanel voor de provincie Utrecht, naar voorbeeld van gemeentelijke inwonerspanels. Dit panel zou benut kunnen worden voor provinciebrede vragen, zoals bijvoorbeeld de wijziging van de Omgevingsvisie of bij specifieke vragen waarover GS en/of PS graag geïnformeerd willen worden. De opbouw van een representatieve groep inwoners is van belang en zaken zoals het beheer van data moeten goed worden geborgd. Dit vraagt een gedegen verkenning en vergt ook middelen. Voor de zomer 2024 komen wij hierop bij u terug.

Ten slotte wordt door GS, ook na aanmoediging hiertoe vanuit PS, een nadere invulling gegeven aan het provinciale participatiebeleid. We geven aan welke stappen de provincie de komende jaren wil maken ten aanzien van het generieke participatiebeleid en de –aanpak, naast participatie in reguliere beleidsprocessen en projecten. Dit vraagt om coördinatie- en uitvoeringscapaciteit en expertise, die op dit moment nog niet voldoende aanwezig is. Een participatieverordening en een plek geven van overheidsparticipatie, zoals (een vorm van) uitdaagrecht en het stimuleren van bewonersinitiatieven kunnen hiervan onderdeel zijn.

4 Realisatie

We willen veel en we moeten ook veel. Tegelijkertijd zijn we afhankelijk van een aantal randvoorwaarden om onze doelen te kunnen behalen.

4.1 Randvoorwaarden en beperkingen

In het overdrachtsdocument, dat in aanloop naar de verkiezingen -ambtelijk- is opgesteld, werd al aangegeven dat er veel op de provincie afkomt en dat er beperkende factoren voor de uitvoering zijn. Benoemd werden:

1. Fysieke ruimte: De beschikbare ruimte in de provincie is beperkt en de toenemende ruimtedruk maakt het lastig om alle ambities waar te maken. In het Ruimtelijk Arrangement zal aangeven worden wat mogelijk en realiseerbaar is in de provincie Utrecht;
2. Schaarste aan grondstoffen: We zijn afhankelijk van (natuurlijke) bronnen om in onze behoeften te voorzien en ontwikkelingen mogelijk te maken. De beperkte beschikbaarheid (van bijvoorbeeld gas en drinkwater) levert beperkingen op. Ook de netcongestie levert vertraging op voor de aanleg van zonnevelden, woningbouw en vestiging van bedrijven;
3. Capaciteit op de arbeidsmarkt: Er is een tekort aan voldoende gekwalificeerde medewerkers, niet alleen bij de provincie Utrecht, ook bij onze samenwerkingspartners en in de markt. Dit raakt onze uitvoeringskracht.
4. Financiële mogelijkheden: Nieuwe opgaven vragen om investeringen die soms ook leiden tot structureel hogere lasten. Daarbij hebben we te maken met stijgende prijzen. Het Rijksbeleid is nog in ontwikkeling, met name op de grote transitieopgaven.

De haalbaarheid van onze ambities wordt momenteel dus sterk beïnvloed door (een combinatie van) beperkende factoren zoals de congestie op het energienetwerk en de stikstofproblematiek. Aanvullend kunnen factoren zoals de schaarste aan grondstoffen, voldoende (drink)water en bereikbaarheidsvraagstukken beperkend werken. Hiernaast heeft de krapte op de arbeidsmarkt gevolgen voor onze uitvoeringskracht. Dit wordt nog versterkt door de onderlinge afhankelijkheid tussen opgaven en domeinen en het feit dat ook onze samenwerkingspartners en marktpartijen te maken hebben met de krapte op de arbeidsmarkt.

Een recente complicerende factor is de onzekerheid met betrekking tot het rijksbeleid nadat het Kabinet demissionair geworden is en we in afwachting zijn van de Tweede Kamerverkiezingen en daaropvolgend de vorming van een nieuwe regering. Zeker financieel brengt dit veel onzekerheid.

4.2 Quick scan

Voor de onderwerpen die op de Strategische collegeagenda zijn opgenomen, is een quick scan uitgevoerd naar de haalbaarheid van de benoemde opleveringen. Daarbij is specifiek gekeken naar de volgende factoren:

- Beschikbaarheid van ambtelijke capaciteit;
- Beschikbaarheid van financiële middelen;
- Afhankelijkheid van financiële bijdrage door externe partijen;
- Afhankelijkheid van de inzet van derden;
- Effect van netcongestie;
- Beschikbare stikstofruimte.

Uit de uitgevoerde quick scan komt naar voren dat *provinciale beleidsontwikkeling* over het algemeen volgens planning opgeleverd kan worden. Echter, vooral daar waar de afhankelijkheid van het Rijk groter is (of er daarop gewacht moet worden), wordt de planning onzekerder. Datzelfde geldt voor beleidsontwikkeling die in samenwerking met regionale partners wordt vormgegeven.

Vooraf in de *uitvoering* van plannen en projecten wordt er een groter effect verwacht van de krapte op de arbeidsmarkt, netcongestie en stikstofproblematiek. De verwachting is dat deze problemen niet op korte termijn opgelost kunnen worden, wat de kans verkleint dat de geformuleerde ambities uitgevoerd kunnen worden binnen de coalitieperiode.

Bij de diverse plannen die (nog in ontwikkeling zijn en) aan PS worden voorgelegd, wordt nader op de haalbaarheid ingegaan en bekeken hoe met de risico's om te gaan.

4.3 Begrotingswijziging en de financiële paragraaf uit het coalitieakkoord

De Programmabegroting 2024 geeft (inclusief de begrotingswijziging die tegelijkertijd met dit document aan PS wordt voorgelegd) inzicht in de inspanningen en resultaten die in 2024 worden geleverd, met een doorkijk tot en met 2027.

In de begrotingswijziging op de begroting 2024 zijn autonome ontwikkelingen en de financiële paragraaf uit het coalitieakkoord 2023-2027 verwerkt. Een groot deel van de afspraken zoals opgenomen in de financiële paragraaf van het coalitieakkoord is direct verwerkt, van een aantal onderwerpen is aangegeven dat de hiermee gemoeide middelen worden gereserveerd en definitief kunnen worden aangewend als het onderwerp nader is uitgewerkt en ter besluitvorming aan Provinciale Staten is voorgelegd.

In het coalitieakkoord zijn in de financiële paragraaf ook afspraken ("Uitgangspunten en spelregels") vastgelegd ten aanzien van onze financiën. Zo is onder meer afgesproken dat de financiële lange termijneffecten van besluiten die pas later (na de huidige coalitieperiode) tot exploitatiekosten leiden te bewaken en jaarlijks het meerjarige beeld 2030 tot 2040 te actualiseren bij de kadernota. Deze uitgangspunten en spelregels gelden voor de gehele coalitieperiode en worden voor het eerst meegenomen in het proces van de kadernota 2025.

Een uitgangspunt uit het coalitieakkoord is dat de ambities voor de komende coalitieperiode uitgevoerd worden binnen de financiële kaders en met een structureel sluitende begroting en meerjarenraming. Het creëren van voldoende ruimte voor de nieuwe ambities kan alleen door op andere onderdelen wat minder te doen. We hebben onszelf hiervoor een taakstelling opgelegd (met name voor subsidies en materiele budgetten). Deze taakstelling gaat lopen met ingang van begrotingsjaar 2025 en is middels de begrotingswijziging als stelpost reeds technisch verwerkt in de begroting. In de kadernota 2025 wordt inhoudelijk invulling gegeven aan de taakstelling.

In het coalitieakkoord is een aantal fondsen opgenomen. In de begrotingswijziging op de begroting 2024 is aangegeven dat deze fondsen nader uitgewerkt worden en dat er hiervoor nadere besluitvorming moet plaatsvinden. Deze onderwerpen zijn met een korte duiding en de planning opgenomen in de Strategische collegeagenda. Zie hiervoor in de tabel voor:

- Fonds versnelling woningbouw, bij nummer 5,
- Groenfonds/groen groeit mee, bij nummer 6,
- Investerings versnellen energietransitie, bij nummer 27,
- Mobiliteit fiets, bij nummer 34,
- Actieagenda vitale samenleving, bij nummer 41.

De begrotingswijziging en de Strategische collegeagenda zijn parallel opgesteld. De beide processen zijn op elkaar afgestemd.

4.4 Verdere besluitvorming, sturing en verantwoording

De Strategische collegeagenda is de meerjarenplanning voor de uitwerking van de plannen en ambities uit het coalitieakkoord. In de meerjarenplanning van de Strategische collegeagenda is inzichtelijk gemaakt welke voorstellen wanneer ter besluitvorming worden voorgelegd. De Strategische collegeagenda is daarmee dus smaller dan de lange termijn agenda van PS, of de begroting, maar raakt de prioritaire onderwerpen waar het college mee aan de slag gaat.

Als de voorstellen die zijn opgenomen in de Strategische collegeagenda naar PS gaan, bevatten deze een plan voor de inzet van middelen (mensen en financiën), haalbaarheid (zie ook paragraaf 4.1), en hoe dit meerjarig in de begroting gaat landen.

De in de begroting opgenomen middelen zijn overigens voor zowel de programma- als de apparaatskosten.

Het vertalen van de ambities uit het coalitieakkoord in een Strategische collegeagenda is een eenmalige actie. De in de Strategische collegeagenda genoemde onderwerpen worden opgenomen in de reguliere P&C producten en verwerkt in de programmahoofdstukken uit de begroting. Wanneer deze plannen leiden tot financiële effecten, worden deze binnen de reguliere cyclus van kadernota en begroting meegenomen. De sturing op de financiële gevolgen kan daarmee vanuit de reguliere P&C-cyclus gebeuren en is hiermee direct goed geborgd. Verder worden de integrale afwegingen dan gemaakt in de begrotingscyclus, waarbij PS dan ook automatisch in positie zijn om hun kaderstellende rol met het bijbehorend budgetrecht goed uit te oefenen. Ook de inhoudelijke verantwoording en (bij)sturing op de planning van de onderwerpen die zijn opgenomen in de meerjarenplanning van de Strategische collegeagenda verloopt middels de P&C cyclus.

Hiernaast zullen wij halverwege onze collegeperiode in een mid-term review stil staan bij de stand van zaken van de Strategische collegeagenda.

Strategische collegeagenda
2023-2027

Provincie Utrecht

14-11-2023